

Monitorering af tvang i psykiatrien

OPGØRELSE FOR PERIODEN 1. JULI 2020 – 30.
JUNI 2021

Monitorering af tvang i psykiatrien

OPGØRELSE FOR PERIODEN 1. JULI 2020 – 30. JUNI 2021

© Sundhedsstyrelsen, 2021.
Publikationen kan frit refereres
med tydelig kildeangivelse.

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

www.sst.dk

Sprog: Dansk
Version: 1,0

Versionsdato: 29.11.2021
Format: pdf

Udgivet af Sundhedsstyrelsen,
29. november 2021

Indholdsfortegnelse

1. Introduktion	4
1.1. Baggrund.....	4
1.2. Eksisterende viden om forebyggelse og nedbringelse af tvang	5
1.3 Sundhedsstyrelsens fremadrettede fokus efter partnerskabets afslutning.....	7
1.4 Midlertidig model for monitorering af tvang i psykiatrien	7
2. Sundhedsstyrelsens vurdering af resultater	9
2.1. Overordnet vurdering.....	9
3. Sammenfatning af resultater	11
3.1. Datagrundlag.....	11
3.2. Nationale resultater.....	11
3.3. Regionale resultater.....	12
4. Udviklingen i andel der bæltefikseres og antal bæltefikseringer over 48 timer	17
4.1. Andelen af personer, der bæltefikseres ud af antal indlagte.....	17
4.2. Antal bæltefikseringer over 48 timer	19
4.3. Øvrige indikatorer med relevans for bæltefikseringer.....	20
5. Udviklingen i varighed af bæltefikseringer og i personer udsat for tvangsforanstaltninger	28
5.1. Anvendelse og varighed af bæltefikseringer.....	28
5.2. Personer udsat for én eller flere tvangsforanstaltninger.....	36
5.3. Øvrige indikatorer med relevans for monitoreringen af tvang	39
Bilagsfortegnelse	50

1. Introduktion

I 2014 indgik Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse en national partnerskabsaftale med regionerne om at halvere antallet af bæltefikseringer og nedbringe det samlede omfang af tvang i psykiatrien inden udgangen af 2020. Partnerskabsaftalen er udløbet med udgangen af 2020 og målene blev ikke indfriet.

Der blev i forbindelse med partnerskabsaftalen nedsat en Task Force for Psykiatriområdet, der blandt andet havde til formål at følge udviklingen i anvendelsen af tvang. Det er i regi af Task Forcen aftalt, at der skal udvikles en ny monitoreringsmodel, og at der i forbindelse med 10-års planen for psykiatrien bør sættes nye målsætninger for nedbringelsen af tvang.

Nedbringelsen af tvang i psykiatrien er fortsat højt prioriteret. Det er derfor aftalt, at den hidtidige monitorering fortsætter med enkelte justeringer frem mod, at der er aftalt nye mål og ny monitoreringsmodel. Sundhedsstyrelsen fortsætter således med den halvårige kommentering heraf, ligesom Task Force vil vedblive med at følge udviklingen.

Denne monitoreringsrapport er således den første i den mellemliggende periode.

1.1. Baggrund

Tvang i psykiatrien berører nogle af de mest grundlæggende menneskerettigheder; nemlig retten til frihed og respekt for den fysiske og psykiske integritet. Det er derfor afgørende, at der konsekvent arbejdes med reduktion af tvang i psykiatrien for dermed at sikre brugernes selvbestemmelsesret og grundlæggende menneskerettigheder. Målsætningen om at nedbringe anvendelsen af tvang er helt central for at sikre, at patienter med psykiske lidelser får en behandling af høj kvalitet.

Tvang i psykiatrien kan ikke helt undgås, men når tvang udøves, skal det ske så skånsomt som muligt og med størst mulig hensyntagen til patienten, således at der ikke forvoldes unødigt krænkelser eller ulempe. Psykiatrilovens mindstemiddelsprincip fastlægger, at tvang ikke må benyttes, før der er gjort, hvad der er muligt for at opnå patientens frivillige medvirken. Derudover skal anvendelse af tvang stå i rimeligt forhold til det, som søges opnået herved – er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal disse anvendes. Dog skal realisering af det nationale fælles mål om halvering af anvendelsen af bæltefikseringer gennemføres uden, at der sker en u hensigtsmæssig substitution mellem forskellige tvangsforanstaltninger.

Som et vigtigt led i realiseringen af målsætningen om at forbedre kvaliteten i den regionale psykiatri indgik Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse i 2014, som nævnt ovenfor, en aftale med regionerne om at reducere anvendelsen af tvang i psykiatrien i 2020. Der

blev i den forbindelse afsat midler til at nå målene om nedbringelse af anvendelsen af tvang. Midlerne er anvendt til initiativer i regionerne om patientinddragelse, kompetenceudvikling samt udbredelse og implementering af metoder med gode nationale og internationale erfaringer. Hver region indgik endvidere en konkret og forpligtende regional partnerskabsaftale om at nedbringe anvendelsen af tvang.

Partnerskabsaftalen havde til formål at udmønte følgende fælles målsætninger for nedbringelse af anvendelsen af tvang:

- antallet af patienter, der tvangsfikseres, skulle halveres i 2020
- der skulle samtidig ske en reduktion i den samlede anvendelse af tvang.

Partnerskabsaftalen er udløbet med udgangen af 2020. Regionerne har siden 2014 arbejdet vedvarende og målrettet med nedbringelse af tvang, og der er igangsat mange initiativer samt ydet en stor indsats på afdelingerne for at forebygge og nedbringe tvang i psykiatrien. Til trods for dette store arbejde og regionernes skærpede fokus på området steg den samlede brug af tvang under partnerskabsperioden og de to fastsatte mål blev ikke nået. Der har i perioden været et særligt fokus på at nedbringe én form for tvang, nemlig brugen af bæltefikseringer, hvilket til dels er lykket, men samtidig er anvendelsen af fastholdelser og akut beroligende medicin steget. Ligeledes er brugen af andre former for tvang også steget. I den afsluttende monitoreringsrapport, som var den sidste rapport under partnerskabsperioden, blev det konkluderet, at flere voksne og flere børn blev udsat for tvang, i forhold til da monitoreringen startede, og at det er en bekymrende udvikling. Det må således konstateres, at der også fremadrettet er et stort behov for en fortsat monitorering og et intensiveret fokus på at nedbringe anvendelsen af tvang, og at der skal lægges endnu større kræfter i at vende udviklingen, hvis det skal lykkes.

1.2. Eksisterende viden om forebyggelse og nedbringelse af tvang

Både nationale og internationale erfaringer fra arbejdet med nedbringelse af tvang viser, at der ikke findes enkle løsninger på forebyggelse og nedbringelse af tvang. Der skal mange og forskelligartede interventioner samt vedvarende fokus til, før effekter kan ses. Der er solid viden om, hvad der kan forebygge og nedbringe anvendelsen af tvang under indlæggelse. Dog er forebyggelse af tvang komplekst og implementeringsopgaven er ganske vanskelig og kræver en endnu mere intensiv og fokuseret indsats.

Ledelsesinvolvering er den vigtigste af de seks kernestrategier, der er udviklet i USA af National Association of State Mental Health Program Directors¹, som er blevet benyttet i flere lande til at opnå positive resultater i forhold til at nedbringe anvendelsen af tvang. Ledelsesinvolvering anses også som en forudsætning for, at de andre strategier har effekt. Desuden indgår kompetenceudvikling, brugerinddragelse, anvendelse af forskellige

¹ Kevin Ann Huckshorn, PhD, MSM, RN, CADC, ICRC, var direktør for afdelingen i NASMHPD der stod for udviklingen af "De Seks Kernestrategier". Hendes Ph.d. handlede også om udviklingen af "De Seks Kernestrategier".

forebyggelsesværktøjer og debriefingteknikker samt anvendelse af data til en datadrevet praksis som strategier og værktøjer, ledelsen kan anvende for at nedbringe tvang. Nedbringelsen af tvang handler om en langsigtet kulturændring i psykiatrien, som kun kan ske ved vedvarende og konsekvent at fastholde fokus på tvangsnedbringelse.

Satspuljeprojektet "Forsøg med bæltefri afsnit i psykiatrien" viste ligeledes, at anvendelsen af bæltefikseringer næsten helt kan undgås – også uden stigning i anvendelsen af øvrige tvangsformer. Resultaterne skyldes, ud over fokus på de seks kernestrategier, også tværfaglig, tilstrækkelig og øget normering. Derudover viste resultaterne fra satspuljeprojektet, at de organisatoriske og kulturmæssige forandringer er mere betydningsfulde i forhold til at nedbringe tvang, end hvilke konkrete redskaber personalet benytter.

I lyset af at der også ses en stigning i antallet af tvangsindlæggelser vurderer Sundhedsstyrelsen, at der bør være skærpet fokus på at løse de eksisterende udfordringer ift. at forebygge tvangsindlæggelser i både voksen- samt børne- og ungdomspsykiatrien. Det er afgørende at få mere viden om forløbet forud for indlæggelse, herunder bl.a. det tværsektorielle samarbejde og et evt. forløb på botilbud og adgang til tilbud om bostøtte.

I starten af 2021 har Sundhedsstyrelsen, bl.a. for at styrke indsatsen i forhold til forebyggelse af tvangsindlæggelser og nedbringelse af tvang i den regionale psykiatri, med rådgivning fra en faglig arbejdsgruppe udarbejdet *Anbefalinger for nedbringelse af tvang for mennesker med psykiske lidelser*. Anbefalingerne tager afsæt i eksisterende forskning, viden og gode erfaringer med at forebygge og nedbringe tvang samt peger på, hvor der kan ske forbedringer i forhold til eksempelvis det tværsektorielle samarbejde, og hvordan kommuner (herunder botilbud) og almen praksis kan spille en rolle i at forebygge tvangsindlæggelser. Anbefalingerne tager udgangspunkt i de nævnte seks kernestrategier.

Derudover har Sundhedsstyrelsen revideret de to vejledninger i august 2020, der knytter sig til psykiatriloven, henholdsvis *Vejledning om anvendelse af tvang mv. i psykiatrien* og *Vejledning om registrering af tvang mv. i psykiatrien*. Revisionen har primært omhandlet præciseringer i forhold til anvendelse og registrering af de enkelte tvangsforanstaltninger.

Samlet set skal Sundhedsstyrelsens reviderede vejledninger og *Anbefalinger for nedbringelse af tvang for mennesker med psykiske lidelser* bidrage til at sætte rammerne for og understøtte arbejdet med at forebygge og nedbringe tvang.

I regi af Task Force har der også været fokus på eksisterende udfordringer med at forebygge og nedbringe tvang, og særskilte temaer er løbende blevet drøftet, herunder anvendelsen af akut beroligende medicin med tvang, forskellige patientgrupper med særlige udfordringer (fx yngre kvinder med selvskade), tvang på somatisk afdeling mv. Sundhedsdatastyrelsen har også leveret temaanalyser om udvalgte områder, som Task Force har drøftet ift. de regionale erfaringer, bl.a. en temaanalyse om karakteristika ved anvendelse af fastholdelser samt anvendelsen af akut beroligende medicin. Temaanalyserne har bidraget til, at regionerne har kunnet drøfte udfordringer og dele viden og erfaringer.

1.3 Sundhedsstyrelsens fremadrettede fokus efter partnerskabets afslutning

Det lykkedes at nedbringe brugen af bæltter væsentligt i partnerskabsperioden, der udløb med udgangen af 2020. Imidlertid er det utilfredsstillende, at det i perioden ikke lykkedes at nå målene og nedbringe den samlede brug af tvang i Danmark. Der er derfor fortsat er en stor udfordring i behandlingen af mennesker med psykiske lidelser, som ikke er løst.

Sundhedsstyrelsen vil fremadrettet, i samarbejde med aktører på tværs af sektorer, fortsat arbejde for, at den eksisterende og evidensbaserede viden og strategier til tvangsnedbringelse implementeres i praksis, og at øget viden om god praksis tilvejebringes, samt at gode erfaringer med nedbringelse af tvang i enkelte regioner fastholdes og deles med andre regioner med henblik på kontinuerlig læring. Således er implementering af den evidensbaserede viden fra de seks kernestrategier nævnt ovenfor væsentlig i forhold til at forebygge og nedbringe tvang.

Sundhedsstyrelsen vil desuden fremadrettet have særligt fokus på nedbringelse af tvangsindlæggelser og anvendelsen af bæltefiksering, akut beroligende medicin og fastholdelse hos både børn og voksne.

Stigningen i tvangsindlæggelser viser, at der fortsat er store udfordringer i forhold til patientens forløb forud for og i forbindelse med indlæggelse. Det er således nødvendigt at have fokus på det, der sker både før, under og efter en (tvangs)indlæggelse. Derfor vil Sundhedsstyrelsen fremadrettet have fokus på tværsektorielt samarbejde, og hvordan kommuner og almen praksis kan spille en rolle i at forebygge tvangsindlæggelser.

Ligeledes er det vigtigt at fremhæve, at systematisk dataindsamling, analyser af data og opsætning af mål er særdeles vigtige for at kunne nedbringe anvendelsen af tvangsforanstaltninger. Tvang i psykiatrien skal derfor også fremover monitoreres nationalt. Nu efter partnerskabsaftalens udløb skal der politisk fastsættes nye målsætninger for nedbringelse af tvang, og i forlængelse af dette skal der udarbejdes en ny monitoreringsmodel. Sundhedsstyrelsen har derfor i efteråret 2021 igangsat et arbejde med udvikling af en ny monitoreringsmodel.

Rigsrevisionens opmærksomhedspunkter om en mere fokuseret indsats med færre indikatorer med mere videndeling på tværs af regionerne vil indgå i det aktuelle nationale arbejde med nedbringelsen af tvang.

1.4 Midlertidig model for monitorering af tvang i psykiatrien

Sundhedsdatastyrelsen har i samarbejde med regionerne og Sundhedsstyrelsen udviklet en national model til monitorering af anvendelsen af tvang, hvor anvendelsen af tvang er operationaliseret ved monitorering af 15 indikatorer (se bilag 1). Tidligere fulgtes udviklingen særligt med fokus på om regionerne nåede målsætningerne frem mod 2020.

Efter partnerskabsperiodens udløb er det fortsat sådan, at der hvert halve år offentliggøres data for udviklingen i de 15 indikatorer, hvor Sundhedsstyrelsen kommenterer på udviklingen. De bagvedliggende data for den samlede monitorering kan downloades på Sundhedsdatastyrelsens hjemmeside. På baggrund af resultaterne i denne opgørelse for perioden 1. juli 2020 - 30. juni 2021 beder Sundhedsstyrelsen alle fem regioner om at redegøre for udviklingen, samt hvilke indsatser og ledelsesmæssige tiltag regionerne vil gøre for at sikre en fortsat nedbringelse af tvang. Disse redegørelser drøftes i Sundhedsstyrelsens Task Force for Psykiatri.

Det er i forbindelse med partnerskabsaftalens afslutning i 2020 besluttet, at der skal fastsættes nye målsætninger for nedbringelse af tvang samt udvikles en ny monitoreringsmodel. Arbejdet med en ny monitoreringsmodel er igangsat af Sundhedsstyrelsen, og muligheder for nye målsætninger vil indgå i dette arbejde, ligesom der i styrelsens faglige oplæg til den kommende 10-årsplan for mental sundhed og psykiatri vil være anbefalinger om videre retning og ambitioner.

Det er vigtigt, at der også efter partnerskabsaftalens udløb og frem mod, at der er aftalt nye mål og ny monitoreringsmodel er et uændret og vedholdende nationalt fokus på forebyggelse og nedbringelse af tvang i psykiatrien for at sikre et fokus på, at færre mennesker udsættes for tvang i Danmark. Sundhedsstyrelsen har i samarbejde med Sundhedsdatastyrelsen igangsat arbejdet med at udvikle en ny monitoreringsmodel. En ny monitoreringsmodel vil tage afsæt i de værdifulde erfaringer fra partnerskabsperioden, og da det vil kræve længere tids udviklingsarbejde at iværksætte en ny model, er det aftalt at videreføre den nuværende monitoreringsmodel i en mellemliggende periode for at sikre en kontinuerlig monitorering af tvang. Det forventes, at den nye model kan træde i kraft fra 1. januar 2023 mhp. at den første monitoreringsrapport, der er baseret på den nye monitoreringsmodel, kan udkomme i foråret 2023.

Denne monitoreringsrapport er således den første i den mellemliggende periode. Monitoreringen er stort set uændret, men den suppleres af opgørelser af antal personer per 100.000 borgere² for de enkelte tvangsforanstaltninger. Formålet med at opgøre antal personer per 100.000 borgere er, at monitoreringen på den måde bliver mere konkret og giver et bedre indtryk af, hvor mange mennesker der udsættes for tvang. Ved at opgøre sådan kan man også sammenstille regionerne og regionerne kan opstille ens målsætninger.

I flere opgørelser, der omhandler antal personer per 100.000 borgere, er der ikke medtaget en baseline, da disse ikke tidligere har været en del af monitoreringen. Sundhedsstyrelsen har dog haft enkelte opgørelser med vedr. antal personer per 100.000 borgere i partnerskabsperioden, som en del af den hidtidige monitorering. Disse vil kommenteres på som vanligt i forhold udvikling siden baseline

² Ved opgørelser per 100.000 er decimaltal afrundet til nærmeste hele tal.

2. Sundhedsstyrelsens vurdering af resultater

2.1. Overordnet vurdering

Monitoreringen for perioden 1. juli 2020-30. juni 2021 viser, at der i absolutte tal er sket en stigning i antal voksne, der udsættes for en eller flere former for tvang sammenlignet med monitoreringens baseline (2011-2013). I alt blev 5.705 voksne udsat for en eller flere tvangsforanstaltninger svarende til en stigning på 72 personer siden baseline.

Sammenlignet med monitoreringen for 2019/2020, ses der dog et mindre fald i antal voksne, der udsættes for en eller flere former for tvang. Således er der i absolutte tal 258 færre voksne, der er blevet udsat for tvang i 2020/2021 sammenlignet med 2019/2020. Det svarer til et fald fra 128 til 122 per 100.000 borgere. Tallet dækker dog over væsentlige regionale forskelle. I Region Hovedstaden ses det største fald på 20 voksne per 100.00 borgere i regionen, mens der i Region Nordjylland ses en stigning på 16 voksne per 100.000 borgere i regionen, der udsættes for en eller flere tvangsforanstaltninger.

Det er lykkedes at nedbringe antal af personer der bæltefikseres samt andelen af personer der bæltefikseres ud af antal indlagte, siden baseline. Der har således været et nationalt fald i både antal personer, der bæltefikseres, det totale antal bæltefikseringer samt antal bæltefikseringer på 2-8 timer, 8-24 timer, 24-48 timer og over 48 timer. I alt blev der i absolutte tal bæltefikseret 852 færre personer i 2020/2021 sammenlignet med baseline, hvilket viser, at et vedvarende fokus på brugen af tvang kan føre til reduktion. Der ses dog en national stigning på 1.138 påbegyndte bæltefikseringer samt en stigning på 769 bæltefikseringer 0-2 timer siden 2019/2020.

Faldet i anvendelsen af bæltefikseringer skal sammenholdes med en samlet stigning i anvendelsen af fastholdelser og akut beroligende medicin siden baseline. Der ses en stigning i absolutte tal på 247 personer, der har fået akut beroligende medicin i 2020/21 sammenlignet med baseline, og der blev givet akut beroligende medicin 3.227 flere gange siden baseline. Der er i absolutte tal 50 færre personer siden 2019/2020, der får akut beroligende medicin, mens der er blevet givet akut beroligende medicin 933 flere gange siden 2019/2020. Der er i absolutte tal 139 personer der er blevet fastholdt siden baseline, og 2.780 flere gange er der blevet anvendt fastholdelser siden baseline, mens der i absolutte tal er nedbragt 42 personer, der er blevet fastholdt på nationalt plan siden 2019/2020. Der ses desuden en stigning på 1.726 fastholdelser det seneste år. Det er bekymrende, at den samlede tvang for den enkelte stiger.

En del af stigningerne kan skyldes en justering af Sundhedsstyrelsens vejledninger, der knytter sig til psykiatriloven, henholdsvis *Vejledning om anvendelse af tvang m.v. i psykiatrien* og *Vejledning om registrering af tvang m.v. i psykiatrien*, blev revideret i august

2020. Heri blev bl.a. omstændighederne vedrørende anvendelse af fastholdelse præciseret, herunder den maksimale varighed af en fastholdelse. I forbindelse med registrering af bæltefikseringer, blev det indført, at man nu skal indberette alle bæltefikseringer, som foretages i forbindelse med tvangsbehandlinger samt at der skal registreres en ny bæltefiksering hver gang en patient har været løsnet af bæltet i længere end 15 min. Disse ændringer kan være årsag til stigningen i særligt de korte bæltefikseringer på 0-2 timer. Det kan også betyde, at flere løsnes tidligere og har brug for endnu en efterfølgende bæltefiksering. Regionalt ses der dog store variationer på tværs. I forhold til total antal gange der fastholdes ses der varierende stigninger i alle regioner, fraset Region Nordjylland, hvor der ses et fald. Der ses markante stigninger i antal påbegyndte bæltefikseringer og i antal bæltefikseringer 0-2 timer nogle regioner, mindre i andre og så ses der et fald i en enkelt region. Region Midtjylland har fx den største stigning i antal påbegyndte bæltefikseringer og i antal bæltefikseringer 0-2 timer, og der ses også en større stigning på disse indikatorer ved Region Syddanmark. Dog ses et fald ved disse indikatorer i Region Nordjylland. Den store forskel på tværs af regionerne tyder på at der kan være variationer i fortolkning af vejledningerne og registreringspraksis. Dette vil blive drøftet i Task Force for Psykiatriområdet.

Der er i absolutte tal også sket en stigning i antallet af personer, der tvangsindlægges og tvangsmedicineres siden baseline. Siden 2019/2020 er antal personer der tvangsindlægges og tvangsmedicineres stort set uændret. Antal voksne der tvangstilbageholdes er stort set stagneret nationalt set siden baseline og siden 2019/2020.

Antallet af børn og unge under 18 år, der berøres af tvang, er faldet siden 2015/2016. Antallet bør dog bringes meget længere ned, og tvangsanvendelse over for børn og unge bør være på et absolut minimum. Der ses desuden en væsentlig stigning i anvendelse af tvang blandt antal børn og unge det seneste år. Således er 307 børn og unge under 18 år blevet udsat for tvang, svarende til en stigning på 44 siden 2019/2020. Særligt er tvangstilbageholdelser af børn og unge steget det seneste år. Det er usikkert hvad forklaringen er, men der er behov for at monitorere udviklingen og undersøge årsagerne med henblik på at sætte målrettet ind for at nedbringe brugen af tvang over for børn og unge.

Samlet set er der stadig for mange mennesker, der udsættes for tvang i psykiatrien, og det er fortsat meget forskelligt, hvor meget tvang der bliver brugt på tværs af regionerne. Selvom antallet af voksne der udsættes for en eller flere tvangsforanstaltninger er faldet siden 2019/2020 er det bekymrende, at det samlede antal af bæltefikseringer, antal akut beroligende medicin og antal fastholdelser er steget. Det betyder, at den enkelte udsættes for flere tvangsindgreb. En del af stigningen kan skyldes en justering af vejledningerne, således at der registreres flere korte bæltefikseringer og flere antal fastholdelser. Det kan dog ikke forklare hele stigningen. Samtidig er antallet af tvangsindlæggelser over for både børn, unge og voksne fortsat uændret højt, og der bør således arbejdes målrettet med at forebygge disse. Endelig er det bekymrende, at børn og unge siden sidste år generelt udsættes for flere tvangsforanstaltninger, og der bør sættes målrettet ind for at nedbringe tvang over for børn og unge til et minimum.

3. Sammenfatning af resultater

3.1. Datagrundlag

Regionerne er i starten af 2019 overgået til indberetning til det nye Landspatientregister, LPR3, og denne rapport er baseret på data fra LPR2, LPR3 samt Register over Tvang i Psykiatrien (TiP). Det skal her bemærkes, at grundet overgangen LPR3 er det ikke længere muligt at opgøre antallet af indlagte ud fra patienttypen (stationære patienter). I opgørelserne over antal indlagte fra Sundhedsdatastyrelsen er en psykiatrisk indlæggelse ved den nye opgørelsesmetode defineret ved, at et sygehusophold indeholder minimum 12 timers sammenhængende ophold på en eller flere psykiatriske afdelinger. Antallet af indlagte er genberegnet tilbage fra 2011/2012 og frem til 2020/2021 med den nye opgørelsesmetode.

Den nye opgørelsesmetode medfører, at der hen over partnerskabsperioden er lidt færre patienter i opgørelsen over antal indlagte i forhold til den gamle metode. Dette medfører ligeledes, at de indikatorer i monitoreringen, der vedrører andele af patienter ud af antal indlagte, vil være lidt højere. Dette er Sundhedsstyrelsen opmærksom på i kommenteringen af data.

Som beskrevet i baggrundsafsnittet vil monitoreringen i den mellemliggende periode blive suppleret af opgørelser af antal personer per 100.000 borgere for de enkelte tvangsforanstaltninger. I disse opgørelser er der ikke medtaget en baseline, da disse ikke har været en del af den hidtidige monitorering.

De nye opgørelser af antal personer per 100.000 borgere for de enkelte tvangsforanstaltninger:

- Antal personer per 100.000 borgere, hvor der har været anvendt bæltefiksering
- Antal personer per 100.000 borgere, der får beroligende medicin med tvang
- Antal personer per 100.000 borgere, hvor der har været anvendt fastholdelse
- Antal personer per 100.000 borgere, hvor der er anvendt tvangsmedicinering

3.2. Nationale resultater

Samlet set udsættes flere personer for en eller flere tvangsforanstaltninger i 2020/2021, end ved baseline. Anvendelsen af bæltefikseringer er faldet nationalt siden baseline ift. at stort set alle tal vedrørende indikatorer om bæltefikseringer og remme er blevet væsentligt mindre siden baseline, herunder det samlede antal personer, der bæltefikseres. Antal personer per 100.000 borgere, hvor der er anvendt bæltefikseringer, er faldet fra 34 til 20 fra 2011/2012 til 2020/2021.

Der er dog særligt sket en stigning ift. total antal bæltefikseringer 0-2 timer siden baseline og siden 2019/2020. Som før nævnt, skyldes dette formentlig at *Vejledning om anvendelse af tvang mv. i psykiatrien* samt *Vejledning om registrering af tvang mv. i psykiatrien* blev ændret i august 2020.

Selvom anvendelsen af bæltefikseringer er faldet, er anvendelsen af akut beroligende medicin og fastholdelser steget siden baseline, hvilket som sagt tyder på, at der er sket en substitution. Dog ses der, sammenlignet der med seneste monitoreringsrapport for 2019/2020, et fald i antal personer, der har fået akut beroligende medicin og antal personer der fastholdes. Antal personer per 100.000 borger, der får beroligende medicin med tvang er steget fra 36 til 39 fra 2011/2012 til 2020/2021, mens antal personer per 100.000 borger, hvor der har været anvendt fastholdelse, er steget fra 16 til 18 fra 2011/2012 til 2020/2021.

Antal voksne der tvangsindlægges og tvangsmedicineres er også steget siden baseline. Antal voksne der tvangstilbageholdes er stort set stagneret siden baseline. Antal voksne der tvangsindlægges per 100.000 borgere er steget siden baseline fra 66 til 69, mens antal voksne der tvangstilbageholdes pr. 100.000 borgere er faldet siden baseline fra 54 til 50. Antal personer per 100.000 borger, hvor der er anvendt tvangsmedicinering er steget fra 11 til 14 i perioden 2011/2012 til 2020/2021.

Overordnet viser data, at der er færre børn og unge, der samlet set bliver berørt af én eller flere tvangsforanstaltninger siden 2015/2016. Dog er der sket en stigning nationalt det seneste år, hvor antal af børn og unge under 18 berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger er steget fra 263 til 307. Stigningen ses primært for antal børn og unge under 18 der tvangstilbageholdes. Antal børn og unge berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger per 100.000 borgere er stort set stagneret siden 2015/2016.

3.3. Regionale resultater

De fem regioner har haft forskellige udgangspunkter i forhold til anvendelsen af tvang. Ved indgåelse af partnerskabsaftalen var andelen af patienter, der blev bæltefikserede ud af antal indlagte patienter, lavest i Region Sjælland og Region Hovedstaden og højest i Region Syddanmark og Region Midtjylland. Regionerne er også forskellige, hvad angår eksempelvis befolkningens størrelse og patientsammensætning samt organisering. Der er derfor etableret individuelle regionale baselines for hver af indikatorerne i monitoreringsmodellen, og resultaterne skal ses og vurderes i det lys.

De væsentligste regionale resultater for de enkelte indikatorer er sammenfattet i det følgende.

Region Hovedstaden

Antal voksne samt antal voksne per 100.000 borgere, der berørt af en eller flere former for tvang er faldet siden baseline og siden 2019/2020. Dog er der en lidt større andel af

voksne der er berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger ud af antal indlagte, end ved baseline.

Regionen har opnået et fald på alle de indikatorer, der omhandler bæltefikseringer, herunder antallet af totale bæltefikseringer over 48 timer, siden baseline. Der er særligt sket et større fald i antallet af bæltefikseringstimer, samt antal personer der bæltefikseres siden 2019/2020. Dog ses en stigning i anvendelsen af antal påbegyndte bæltefikseringer, antal bæltefikseringer 0-2 timer, 8-24 timer samt 24-48 timer siden 2019/2020. Antal personer per 100.000 borgere, hvor der er anvendt bæltefiksering er faldet markant fra 2011/2012 til 2020/2021. Det seneste år har Region Hovedstaden, som den eneste region, nedbragt anvendelsen af akut beroligende faldet på alle indikatorer. Antal personer per 100.000 borgere, der får beroligende med tvang er faldet fra 2011/2012 til 2020/2021. Der er sket en mindre stigning siden baseline i anvendelsen af akut beroligende medicin med tvang samt en stigning i fastholdelser. Antal samt andelen af personer, der fastholdes er ligeledes faldet siden 2019/2020, mens antal gange, der fastholdes er steget væsentligt, særligt siden 2019/2020. Antal personer per 100.000 borgere, hvor der er anvendt fastholdelse er steget fra 2011/2012 til 2020/2021.

Som den eneste region har Region Hovedstaden nedbragt antal voksne, der tvangsindlægges siden baseline. Antal samt andelen af tvangstilbageholdelser er steget siden baseline samt siden 2019/2020. Antal voksne, der tvangsindlægges og tvangstilbageholdes per 100.000 borgere er faldet siden baseline. Der ses en stigning i antal personer, der tvangsmedicineres siden baseline og andel af personer, der tvangsmedicineres ud af antal indlagte siden baseline, men et fald i antal personer der tvangsmedicineres siden 2019/2020. Antal personer per 100.000 borger, hvor der er anvendt tvangsmedicinering er steget siden 2011/2012.

Antallet af børn og unge berørt af tvang er steget lidt siden 2015/2016. Stigningen ses siden 2019/2020. Antallet af tvangstilbageholdelser og tvangsindlæggelser er stort set uændret siden 2015/2016, men der ses et større fald i antal børn og unge, der tvangsindlægges det seneste år. Antal børn berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger per 100.000 borgere er steget med 1 siden baseline.

Region Midtjylland

Det samlede antal voksne og andele voksne, ud af antal indlagte, der er berørt af en eller flere former for tvang, er faldet siden baseline samt siden 2019/2020. Også antal voksne berørt af en eller flere tvangsformer per 100.000 borgere er faldet siden baseline og siden 2019/2020.

Der er sket et fald i antal personer der bæltefikseres siden baseline, men der ses også en stigning på flere indikatorer vedr. antal bæltefikseringer siden baseline, der primært skyldes en større stigning siden 2019/2020, ved særligt de korte bæltefikseringer. Dog har regionen nedbragt total antal bæltefikseringer over 48 timer betydeligt siden baseline. Antal personer per 100.000 borgere, hvor der har været anvendt bæltefiksering er ligeledes

faldet siden 2011/2012, men er stagneret siden 2019/2020. Der er sket en stigning i anvendelsen af akut beroligende medicin med tvang siden baseline, bortset fra andele af personer der får beroligende medicin ud af antal indlagte, hvor tallet er faldet lidt siden baseline. Der ses dog et fald siden 2019/2020 ift. antal personer, der får beroligende medicin med tvang.

Der er næsten sket en fordobling i antal gange der fastholdes siden baseline, mens der er sket en større stigning i antal gange, der fastholdes siden 2019/2020. Antal personer per 100.000 borgere, der får akut beroligende med tvang, er steget siden 2011/2012, og antal personer per 100.000 borgere, hvor der er anvendt fastholdelse er steget med en siden 2011/2012 til 2020/2021.

Antal og andelen af voksne som tvangsindlægges er også steget siden baseline, men er faldet siden 2019/2020. Antal samt andelen af voksne der tvangstilbageholdes er faldet siden baseline og siden 2019/2020. Antal voksne der tvangsindlægges per 100.000 borgere er steget siden baseline, men faldet siden 2019/2020. Antal voksne der tvangstilbageholdes per 100.000 borgere er faldet siden baseline og siden 2019/2020. Antal samt andelen af personer, der tvangsmedicineres er steget siden baseline samt siden 2019/2020. Antal personer per 100.000 borger, hvor der er anvendt tvangsmedicinering er steget siden 2011/2012.

Der er sket et fald i antal og andele af børn og unge berørt af tvang siden 2015/2016, dog er der sket en stigning i antal og andele siden 2019/2020. Antal børn og unge berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger per 100.000 borgere, er faldet siden 2015/2016, men steget siden 2019/2020. Antallet af tvangsindlæggelser blandt børn og unge er steget lidt siden 2015/2016, mens der ses en større stigning det seneste år. Antal børn og unge der tvangsindlægges og tvangstilbageholdes per 100.000 borgere, er stagneret siden 2015/2016.

Region Nordjylland

I Region Nordjylland er den samlede anvendelse af tvang over for voksne steget siden baseline. Antal voksne og andele voksne ud af antal indlagte, der er berørt af en eller flere former for tvang er steget lidt siden 2019/2020. Antal voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger per 100.000 borgere er ligeledes steget siden baseline og siden 2019/2020.

Antal personer der bæltefikseres og antal gange der bæltefikseres er faldet siden baseline. Det totale antal bæltefikseringer over 48 timer er steget det seneste år, ligesom der ses en større stigning i summen af bæltefikseringstimer over 48 timers varighed siden 2019/2020. Region Nordjylland har som den eneste region nedbragt antal påbegyndte og antal bæltefikseringer på 0-2 timer siden 2019/2020. Antal personer per 100.000 borgere, hvor der er anvendt bæltefiksering er faldet med 1 siden 2011/2012.

Antal personer, der fastholdes, samt andelen af personer, der fastholdes ud af antal indlagte er steget siden baseline og siden 2019/2020. Total antal gange der fastholdes er også steget siden baseline, men faldet siden 2019/2020. Alle indikatorer vedrørende anvendelsen af akut beroligende medicin med tvang er steget siden baseline samt siden

2019/2020. Antal personer per 100.000 borgere, hvor der er anvendt fastholdelse og akut beroligende med tvang er steget siden 2011/2012.

Antal samt andelen af personer der tvangstilbageholdes og tvangsindlæggelses blandt voksne er steget siden baseline. Antal tvangsindlæggelser er uændret siden 2019/2020, mens der ses en stigning i antal samt andele af voksne, der tvangstilbageholdes det seneste år. Antal voksne, der tvangsindlægges per 100.000 borgere er steget siden baseline, men stagneret siden 2019/2020. Antal voksne, der tvangstilbageholdes per 100.000 borgere er steget siden baseline og siden 2019/2020. Antal samt andelen af personer, der tvangsmedicineres er steget lidt siden baseline og der ses et mindre fald siden 2019/2020.

Den samlede anvendelse af tvang over for børn og unge er faldet siden 2015/2016 og siden 2019/2020. Antallet af tvangstilbageholdelser og tvangsindlæggelser er faldet siden 2015/2016 og siden 2019/2020. Det samme gælder antal børn og unge der tvangsindlægges og tvangstilbageholdes per 100.000 borgere.

Region Sjælland

I Region Sjælland er antal af voksne berørt af tvang steget siden baseline, men faldet siden 2019/2020. Andel af voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i forhold til antal indlagte er stort set stagneret siden baseline, og faldet lidt siden 2019/2020. Antal voksne, der er berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger per 100.000 borgere er steget siden baseline, men faldet siden 2019/2020.

Der er sket et fald i næsten alle de indikatorer, der omhandler bæltefikseringer siden baseline, undtagen bæltefikseringer 0-2 timer. Siden 2019/2020 ses dog en stigning i næsten alle bæltefikseringsindikatorer, bortset fra bæltefikseringer 8-24 timer. Antal personer per 100.000 borgere, hvor der har været anvendt bæltefiksering er faldet siden 2011/2012. Der er imidlertid sket næsten en tredobling siden baseline i det totale antal gange, der gives akut beroligende medicin med tvang, og der er sket over en fordobling i det totale antal gange der fastholdes. Der ses særligt en stigning i antal fastholdelser det seneste år. Antal personer der fastholdes er faldet lidt det seneste år, og antal personer per 100.000 borgere, hvor der er anvendt fastholdelse, samt antal personer per 100.000 borger, der får beroligende medicin med tvang, er steget fra 2011/2012 til 2020/2021.

Der ses en stigning i anvendelsen af tvangsindlæggelser og tvangstilbageholdelser blandt voksne siden baseline. Ved andelen af voksne, der tvangstilbageholdes ud af antal indlagte ses dog et lille fald. Siden 2019/2020 er anvendelse af tvangsindlæggelser og tvangstilbageholdelser faldet. Antal voksne der tvangsindlægges per 100.000 borgere er steget siden baseline, men faldet lidt siden 2019/2020. Antal voksne, der tvangstilbageholdes per 100.000 borgere er faldet siden baseline og siden 2019/2020. Antal personer og andele af personer der tvangsmedicineres er steget siden baseline, men faldet siden 2019/2020. Antal personer per 100.000 borgere, hvor der er anvendt tvangsmedicinering er steget siden 2011/2012.

Antal børn og unge, der er berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger, er faldet siden 2015/2016, men steget væsentligt siden 2019/2020. Antal og andele børn og unge, der tvangsindlægges er steget siden 2015/2016 samt det seneste år. Antal børn og unge, der tvangstilbageholdes, er stort set som i 2015/2016. Antal børn og unge, der tvangsindlægges per 100.000 borgere er steget siden 2015/2016 og siden 2019/2020, mens antal børn og unge, der tvangstilbageholdes per 100.000 borgere er stagneret siden 2015/2016, men steget siden 2019/2020.

Region Syddanmark

Der er i Region Syddanmark sket en stigning siden baseline vedrørende antal voksne og andel voksne ud af antal indlagte, berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger. Dog er det antal af voksne der er blevet udsat for tvang faldet siden 2019/2020, mens andelen er steget en smule. Antal voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger per 100.000 borgere er stort set stagneret siden baseline, men faldet siden 2019/2020.

Der er siden baseline sket et fald på flere indikatorer, der omhandler bæltefikseringer, men der ses en stigning i bæltefikseringer på 0-2 timer, 2-8 timer og 8-24 timer siden baseline og der ses særligt en stigning siden 2019/2020. Regionen har dog nedbragt total antal bæltefikseringer over 48 timer betydeligt siden baseline. Antal personer per 100.000 borgere, hvor der har været anvendt bæltefiksering er faldet siden 2011/2012, men stagneret siden 2019/2020. Der er sket en stigning i alle indikatorer vedrørende akut beroligende medicin med tvang siden baseline og siden 2019/2020. Der er sket en stigning ved antal personer der fastholdes siden baseline og en mindre stigning siden 2019/2020. Der er sket en større stigning i antal gange der fastholdes i forhold til regionens baseline og i forhold til sidste år. Antal personer per 100.000 borgere, hvor der har været anvendt fastholdelse er stagneret siden 2011/2012.

Antallet og andelen af voksne der tvangsindlægges og tvangstilbageholdes steget siden baseline og siden 2019/2020. Antal voksne, der tvangsindlægges per 100.000 borgere, er steget siden baseline, men stagneret det seneste år. Antal voksne, der tvangstilbageholdes per 100.000 borgere, er faldet lidt siden baseline samt siden 2019/2020. Anvendelsen af tvangsmedicinering er steget siden med næsten en tredjedel siden baseline, men stort set stagneret det seneste år. Antal personer per 100.000 borger, hvor der er anvendt tvangsmedicinering er steget fra 2011/2012 til 2020/2021.

Det samlede antal børn og unge berørt af tvang er steget lidt siden 2015/2016, mens andelen er faldet. Der ses en større stigning siden 2019/2020. Antal børn berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger per 100.000 borgere er steget siden 2015/2016 og siden 2019/2020. Antal og andelen af børn og unge, der tvangsindlægges og tvangstilbageholdes er ligeledes steget siden 2015/2016 og 2019/2020. Dog ses en stagnering i andelen af børn og unge der tvangsindlægges. Antal børn, der tvangsindlægges per 100.000 borgere, er steget siden 2015/2016 og steget lidt det seneste år. Antal børn, der tvangstilbageholdes per 100.000 borgere, er ligeledes steget siden 2015/2016 og siden 2019/2020.

4. Udviklingen i andel der bæltefikseres og antal bæltefikseringer over 48 timer

I dette kapitel beskrives udviklingen i følgende to indikatorer, hvortil der i partnerskabsaftalen blev tilknyttet en målsætning om halvering frem mod 2020. Selvom partnerskabsperioden er udløbet, kommenteres der fortsat på udviklingen for disse to indikatorer.

Boks 1. Indikatorer – mål om halvering af anvendelsen af bæltefikseringer

Følgende to indikatorer indgik i målsætningen om at halvere brugen af bæltefikseringer frem mod 2020:

- Andelen af indlagte patienter, der bæltefikseres
- Totale antal bæltefikseringer over 48 timer

Herefter gennemgås udviklingen i anvendelsen af akut beroligende medicin med tvang, fastholdelse og personlig skærmning, da disse indikatorer har relation til anvendelsen af bæltefiksering. Her indgår supplerende opgørelser med antal personer per 100.000 borgere. I gennemgangen af indikatorerne præsenteres udviklingen på nationalt og regionalt niveau. Det skal hertil bemærkes, at de nationale tal kan dække over store regionale variationer, hvorfor det præcise billede findes i de regionale gennemgange.

Eftersom partnerskabsperioden nu er udløbet, vil Sundhedsstyrelsen som tidligere nævnt i denne rapport primært fokusere på udviklingen siden baseline. Hvor det er relevant, vil der også blive kommenteret på udviklingen siden 2019/2020.

4.1. Andelen af personer, der bæltefikseres ud af antal indlagte

I tabel 1 ses, at andelen af personer, der har været bæltefikseret ud af antal indlagte, nationalt ligger under baseline.

Tabel 1. Andelen af personer, der bæltefikseres ud af antal indlagte i hele landet

INDIKATOR	Base-line	Monitorering							Udvikling	
	2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	Base-line til 2020/2021	2019/2020 til 2020/2021
1.01 Andelen af personer der bæltefikseres af antal indlagte (Andel i pct.)	7,8	6,5	6,3	6	5,2	5	4,9	4,5	-3,3	-0,4

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021 og Landspatientsregisteret LPR2 29. marts 2019 / LPR3 10. september 2021, Sundhedsdatastyrelsen

Tabel 2 viser udviklingen på regionalt niveau i andelen af personer, der bæltefikseres³. Alle regioner har siden baseline opnået et fald i andelen af personer, der bæltefikseres. I Region Sjælland og Region Syddanmark ses en mindre stigning siden 2019/2020.

Tabel 2. Andelen af personer, der bæltefikseres ud af antal indlagte fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Base-line	Monitorering							Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	Base-line til 2020/2021	2019/2020 til 2020/2021
1.01 Andelen af personer der bæltefikseres af antal indlagte (Andel i pct.)	Region Hovedstaden	7,1	5,6	5,3	4,7	3,7	3,7	4	3,2	-3,9	-0,8
	Region Midtjylland	9,7	7,9	9,2	9,4	8,1	6	6,1	5,7	-4	-0,4
	Region Nordjylland	7,8	6,7	6,1	6,6	6,5	7,7	6,9	5,3	-2,5	-1,6
	Region Sjælland	6,9	6,8	6	5,4	5,3	4,8	3,5	3,8	-3,1	0,3
	Region Syddanmark	8,3	6,9	6	5,7	4,8	5,5	5,6	6	-2,3	0,4

³ Sundhedsstyrelsen er opmærksom på, at der i forhold til indberetning af bæltefiksering i somatikken kan være forskelle i registreringspraksis mellem regionerne.

4.2. Antal bæltefikseringer over 48 timer

Af tabel 3 fremgår det, at der på nationalt niveau er sket et fald siden baseline i antallet af bæltefikseringer over 48 timer samt siden 2019/2020.

Tabel 3. Total antal bæltefikseringer over 48 timer i hele landet

INDIKATOR	Base-line	Monitorering							Udvikling	
	2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	Base-line til 2020/2021	2019/2020 til 2020/2021
1.11 Total antal bæltefikseringer over 48 timer (Antal påbegyndt)	778	696	514	488	438	438	426	380	-398	-46

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021, Sundhedsdatastyrelsen

I tabel 4 ses den regionale udvikling i antal bæltefikseringer med en varighed over 48 timer. Alle regioner har haft en reduktion siden baseline. Siden 2019/2020 er der i Region Nordjylland og Region Sjælland sket en mindre stigning.

Tabel 4. Total antal bæltefikseringer over 48 timer fordelt på regioner

INDIKATOR	RE-GION	Base-line	Monitorering							Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	Base-line til 2020/2021	2019/2020 til 2020/2021
1.11 Total antal bæltefikseringer over 48 timer (Antal påbegyndt)	Region Hovedstaden	196	179	151	141	117	127	158	135	-61	-23
	Region Midtjylland	178	131	138	151	96	69	68	66	-112	-2
	Region Nordjylland	66	63	45	25	24	42	28	37	-29	9
	Region Sjælland	80	104	72	67	89	78	61	65	-15	4
	Region Syddanmark	258	219	108	104	112	122	111	77	-181	-34

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021, Sundhedsdatastyrelsen

I vurderingen af resultaterne vedrørende andelen af personer, der bæltefikseres, bør regionernes indlæggelsestal tages i betragtning, jf. tabel 5. For eksempel kan en stigning i antallet af indlæggelser medføre et fald i andelen af bæltefikseringer per indlagte. De enkelte regioners indlæggelsestal har dog ligget relativt stabilt i monitoreringsperioden.

Tabel 5. Antal indlagte i perioden 2011/2012-2020/2021, hele landet og fordelt på regioner⁴

	RE- GION	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021
		Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år
An- tal ind- lagte	Hele landet	26.147	25.969	26.836	26.527	26.067	25.903	26.325	26.476	26.531	26.054
	Region Hoved- staden	10.184	10.035	10.367	10.084	10.076	9.631	9.941	9.728	9.891	9.626
	Region Midtjyl- land	4.582	4.839	5.025	4.954	4.846	4.791	4.906	4.890	4.861	5.052
	Region Nordjyl- land	2.248	2.259	2.289	2.249	2.052	2.172	2.097	2.220	2.246	2.278
	Region Sjæl- land	3.572	3.604	3.784	3.600	3.536	3.704	3.788	3.917	4.157	4.070
	Region Syd- dan- mark	5.941	5.595	5.806	6.052	6.049	6.085	6.122	6.303	6.056	5.675

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen og Landspatientsregisteret LPR2 29. marts 2019 / LPR3 10. september 2021

4.3. Øvrige indikatorer med relevans for bæltefikseringer

Et fokus på nedbringelse af én type tvang kan resultere i stigninger i andre typer tvang. Fokus på nedbringelse af antallet af bæltefikseringer kan fx medvirke til, at der sker en stigning i anvendelse af andre tvangsforanstaltninger såsom fastholdelse. Denne udvikling i brugen af andre tvangsformer betragtes efter princippet om mindste middel som hensigtsmæssig, når én type tvang erstattes af en mindre indgribende type tvang. Men der kan også ske en uhensigtsmæssig substitution mellem tvangsforanstaltninger, hvis for eksempel bæltefikseringer erstattes af langvarige fastholdelser eller øget brug af blandt andet akut beroligende medicin med tvang. Der ses dog flere eksempler i regionerne på, at afdelinger formår at nedbringe brugen af bæltefikseringer samtidig med, at andre tvangsformer ligeledes nedbringes.

⁴ Opgørelsen af antal indlagte er baseret på antal unikke personer berørt af indlæggelse. Da en person kan være indlagt på hospitaler i mere end én region, tæller disse indlæggelser med i de regionale opgørelser, men kun én gang for hele landet.

For at følge om målsætningen om nedbringelse af for eksempel anvendelsen af bæltefikseringer fører til stigninger i andre tvangstyper, monitoreres udviklingen i en lang række tvangsforanstaltninger. Nogle af disse har tilknyttede målsætninger om reduktion i forhold til baseline, og andre har ikke, men følges. I vurderingen af resultaterne skal det understreges, at det på baggrund af patientens forhåndstilkendegivelse altid vil være en vurdering i det konkrete tilfælde, hvilken tvangsforanstaltning der er mindst indgribende. I de næste tre afsnit gennemgås udviklingen i anvendelsen af akut beroligende medicin med tvang, fastholdelse samt personlig skærmning.

4.3.1. Anvendelse af beroligende medicin med tvang

I tabel 6 ses udviklingen i brugen af akut beroligende medicin med tvang på både nationalt og regionalt niveau i antal gange der anvendes beroligende medicin med tvang samt ved andelen af personer der får akut beroligende medicin af antal indlagte. I alle regioner ses en stigning i antal personer, der får akut beroligende medicin og andele personer ud af antal indlagte siden baseline, bortset fra Region Midtjylland hvor der ses et lille fald i andele siden baseline. I alle regioner er der sket en stigning siden baseline i det samlede antal gange, der gives akut beroligende medicin med tvang. I alle regioner, fraset Region Hovedstaden, ses en stigning siden 2019/2020 i antal gange, der gives akut beroligende medicin med tvang.

INDIKATOR	REGION	Base-line	Monitorering							Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	Base-line til 2020/2021	2019/2020 til 2020/2021
3.01 Antal personer der får beroligende medicin med tvang (Antal berørt)	Hele landet	2.043	2.111	2.081	2.082	2.244	2.212	2.340	2.290	247	-50
	Region Hovedstaden	914	917	915	893	940	889	1.008	924	10	-84
	Region Midtjylland	402	367	420	444	451	416	449	430	28	-19
	Region Nordjylland	132	104	129	119	152	167	146	192	60	46
	Region Sjælland	234	305	256	288	331	327	342	348	114	6
	Region Syddanmark	383	445	402	380	407	457	434	456	73	22

3.02 Total antal gange der gives beroligende medicin med tvang (Antal påbegyndt)	Hele landet	7.144	8.120	8.115	7.894	8.962	9.089	9.438	10.371	3.227	933
	Region Hovedstaden	3.317	3.868	3.454	3.291	3.617	3.533	4.115	3.993	676	-122
	Region Midtjylland	1.519	1.310	1.797	1.613	2.096	1.942	1.665	2.115	596	450
	Region Nordjylland	418	291	472	452	450	557	522	781	363	259
	Region Sjælland	685	928	802	1.034	1.329	1.499	1.692	1.750	1.065	58
	Region Syddanmark	1.205	1.723	1.590	1.504	1.470	1.558	1.444	1.732	527	288
3.03 Andelen af personer der får akut beroligende medicin af antal indlagte (Andel i pct.)	Hele landet	7,9	8	8	8	8,5	8,4	8,8	8,8	0,9	0
	Region Hovedstaden	9	9,1	9,1	9,3	9,5	9,1	10,2	9,6	0,6	-0,6
	Region Midtjylland	8,7	7,4	8,7	9,3	9,2	8,5	9,2	8,5	-0,2	-0,7
	Region Nordjylland	5,9	4,6	6,3	5,5	7,2	7,5	6,5	8,4	2,5	1,9
	Region Sjælland	6,5	8,5	7,2	7,8	8,7	8,3	8,2	8,6	2,1	0,4
	Region Syddanmark	6,6	7,4	6,6	6,2	6,6	7,3	7,2	8	1,4	0,8

Tabel 6. Beroligende medicin med tvang i antal i hele landet og fordelt på regioner

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021, Sundhedsdatastyrelsen og Landspati-
entsregisteret LPR2 29. marts 2019 / LPR3 10. september 2021

I tabel 7 på næste side ses udviklingen i antal personer per 100.000 borgere der får beroligende medicin med tvang. Der er nationalt sket en mindre stigning siden 2011/2012 og et fald på 1 siden sidste år. Alle regioner har haft en stigning i antal personer per 100.000 borgere, der får beroligende medicin med tvang siden 2011/2012, fraset Region Hovedstaden, der har haft et fald.

Tabel 7. Total antal personer der får beroligende medicin med tvang per 100.000 borgere

	RE- GION	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021
		Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år
Total antal perso- ner der får be- roli- gende medi- cin med tvang per 100.000 bor- gere.	Hele landet	36	37	38	37	37	36	39	38	40	39
	Region Hoved- staden	55	54	53	52	52	50	52	49	55	50
	Region Midtjyl- land	29	32	34	29	33	34	35	32	34	32
	Region Nordjyl- land	22	22	20	18	22	20	26	28	25	33
	Region Sjæl- land	26	30	30	37	31	35	40	39	41	42
	Region Syddan- mark	32	32	34	37	33	31	33	37	36	37

Kilde: Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021 og Danmarks Statistik, Sundheds-
datastyrelsen

4.3.2. Anvendelse af fastholdelser

Udviklingen i anvendelsen af fastholdelser fremgår af tabel 8.

I alle regioner er antallet af personer, der fastholdes steget siden baseline. Antallet af personer, der fastholdes er stort set uændret i alle regioner siden 2019/2020, fraset Region Hovedstaden, hvor der er sket et fald.

Det totale antal gange, der fastholdes, er højere i dag i alle regioner sammenlignet med baseline, ligesom andelen af personer, der fastholdes ud af antal indlagte, er steget i varierende grad. I alle regioner er der ligeledes sket en stigning i antal gange der fastholdes siden 2019/2020, fraset Region Nordjylland.

Tabel 8. Fastholdelser i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Base-line	Monitorering							Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	Base-line til 2020/2021	2019/2020 til 2020/2021
4.01 Antal personer der fastholdes (<i>Antal berørt</i>)	Hele landet	927	1.064	1.118	1.086	1.178	1.079	1.108	1.066	139	-42
	Region Hovedstaden	378	454	519	439	508	444	474	431	53	-43
	Region Midtjylland	195	223	228	219	217	225	228	225	30	-3
	Region Nordjylland	129	154	158	152	186	163	159	163	34	4
	Region Sjælland	153	163	134	184	182	185	185	181	28	-4
	Region Syddanmark	83	83	103	115	97	83	91	93	10	2
4.02 Total antal gange der fastholdes (<i>Antal påbegyndt</i>)	Hele landet	2.825	3.864	4.195	3.816	4.110	4.044	3.879	5.605	2780	1726
	Region Hovedstaden	1.169	1.922	2.055	1.511	1.607	1.663	1.462	2.508	1339	1046
	Region Midtjylland	577	582	861	569	770	733	651	1.016	439	365
	Region Nordjylland	483	642	585	732	720	714	745	624	141	-121
	Region Sjælland	402	408	402	696	722	643	790	1.192	790	402
	Region Syddanmark	196	310	292	308	291	291	231	265	69	34
4.03 Andelen af personer der fastholdes af antal indlagte	Hele landet	3,6	4	4,3	4,2	4,5	4,1	4,2	4,1	0,5	-0,1
	Region Hovedstaden	3,7	4,5	5,2	4,6	5,1	4,6	4,8	4,5	0,8	-0,3

(Andel i pct.)	Region	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30
	Region Midtjylland	4,2	4,5	4,7	4,6	4,4	4,6	4,7	4,5	0,3	-0,2	
	Region Nordjylland	5,7	6,8	7,7	7	8,9	7,3	7,1	7,2	1,5	0,1	
	Region Sjælland	4,2	4,5	3,8	5	4,8	4,7	4,5	4,4	0,2	-0,1	
	Region Syddanmark	1,4	1,4	1,7	1,9	1,6	1,3	1,5	1,6	0,2	0,1	

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021 og Landspatientsregisteret LPR2 29. marts 2019 / LPR3 10. september 2021, Sundhedsdatastyrelsen

I tabel 9 ses antal personer per 100.000 borgere, hvor der har været anvendt fastholdelse. Der ses stigninger i alle regioner siden 2011/2012, fraset i Region Syddanmark, hvor udviklingen er uændret.

Tabel 9. Total antal personer per 100.000 borgere, hvor der har været anvendt fastholdelse.

	RE-GION	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
		Løbende år	Løbende år	Løbende år	Løbende år	Løbende år	Løbende år	Løbende år	Løbende år	Løbende år	Løbende år
Total antal personer per 100.000 borgere, hvor der har været anvendt fastholdelse	Hele landet	16	17	18	19	20	19	20	19	19	18
	Region Hovedstaden	19	24	25	26	29	25	28	24	26	23
	Region Midtjylland	16	14	16	17	18	17	17	17	17	17
	Region Nordjylland	21	25	24	27	27	26	32	28	27	28
	Region Sjælland	19	19	21	20	16	22	22	22	22	22
	Region Syddanmark	8	5	5	7	9	10	8	7	7	8

Kilde: Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021 og Danmarks Statistik, Sundhedsdatastyrelsen

4.3.3. Anvendelse af personlig skærming

I tabel 10 ses udviklingen i anvendelsen af personlig skærming over 24 timer. På nationalt plan er sket en stigning siden baseline i antal personer der skærmes, samt i antal gange der skærmes. Desuden ses en national stigning det seneste år, og særligt hos Region Midtjylland. Andelen af personer, der skærmes af antal indlagte, er stagneret siden baseline og uændret siden 2019/2020 både nationalt og regionalt.

I vurderingen af data bør der tages forbehold for, at det både på nationalt og regionalt niveau er meget få personer og gange, der skærmes, og Region Syddanmark samt Region Nordjylland har næsten gennem hele udviklingen skærmer under fem personer om året.

Tabel 10 Personlig skærming i antal i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Base-line	Monitorering							Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	Base-line til 2020 /2021	2019/2020 til 2020/2021
5.01 Antal personer der skærmes (Antal berørt)	Hele landet	79	73	55	64	43	51	70	84	5	14
	Region Hovedstaden	21	27	18	24	19	15	25	22	1	-3
	Region Midtjylland	22	19	15	18	12	11	13	24	2	11
	Region Nordjylland	5	2	3	1	-	5	3	6	1	3
	Region Sjælland	17	17	16	17	9	17	24	27	10	3
	Region Syddanmark	14	8	3	4	3	3	5	5	-9	0

5.02 Total antal gange der skærmes (Antal påbegyndt)	Hele landet	88	87	54	69	58	58	81	96	8	15
	Region Hovedstaden	27	31	19	27	21	20	30	26	-1	-4
	Region Midtjylland	25	24	15	17	13	10	15	24	-1	9

	Region Nordjylland	4	2	3	2	-	5	3	8	4	5
	Region Sjælland	17	22	14	19	21	20	25	32	15	7
	Region Syddanmark	15	8	3	4	3	3	8	6	-9	-2
5.03 Andelen af personer der skærmes af antal indlagte (<i>Andel i pct.</i>)	Hele landet	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0	0
	Region Hovedstaden	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0	-0,1
	Region Midtjylland	0,5	0,4	0,3	0,4	0,2	0,2	0,3	0,5	0	0,2
	Region Nordjylland	0,2	0,1	0,1	0	-	0,2	0,1	0,3	0,1	0,2
	Region Sjælland	0,5	0,5	0,5	0,5	0,2	0,4	0,6	0,7	0,2	0,1
	Region Syddanmark	0,2	0,1	0	0,1	0	0	0,1	0,1	-0,1	0

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021 og Landspatientsregisteret LPR2 29. marts 2019 / LPR3 10. september 2021, Sundhedsdatastyrelsen

5. Udviklingen i varighed af bæltefikseringer og i personer udsat for tvangsforanstaltninger

I dette kapitel kommenteres udviklingen i de indikatorer for tvang, hvor der blev aftalt en målsætning om reduktion i 2020, men ikke på målsætning, da partnerskabsperioden er udløbet.

I afsnit 5.1 kommenteres på udviklingen i antal og varighed af bæltefikseringer, samt nye, supplerende opgørelser med antal personer per 100.000 borgere.

I afsnit 5.2 kommenteres på personer udsat for én eller flere tvangsforanstaltninger både voksne samt børn og unge, samt opgørelser med antal personer per 100.000 borgere, der har indgået i monitoreringen siden baseline.

I afsnit 5.3 kommenteres udviklingen i anvendelsen af tvangsmedicinering og tvangsindlæggelse og –tilbageholdelse samt ny, supplerende opgørelser med antal personer per 100.000 borgere, men også opgørelser per 100.000 der har indgået i monitoreringen siden baseline.

I gennemgangen af indikatorerne præsenteres udviklingen på nationalt og regionalt niveau. Det skal hertil bemærkes, at de nationale tal kan dække over store regionale variationer, hvorfor det præcise billede findes i de regionale gennemgange.

5.1. Anvendelse og varighed af bæltefikseringer

Den nationale udvikling i antallet af personer, der bæltefikseres, fremgår af tabel 11. Både antal personer der bæltefikseres og det totale antal gange der bæltefikseres, ligger under baseline. Antallet af personer der bæltefikseres, er faldet siden 2019/2020, mens det totale antal bæltefikseringer er steget siden 2019/2020, der dog primært skyldes stigning i antallet af de korte bæltefikseringer.

Tabel 11. Antal personer, der bæltefikseres og det totale antal bæltefikseringer i hele landet

INDIKATOR	Base-line	Monitorering							Udvikling	
	2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	Base-line til 2020/2021	2019/2020 til 2020/2021
1.02 Antal personer der bæltefikseres (<i>Antal berørt</i>)	2.036	1.732	1.637	1.551	1.372	1.330	1.303	1.184	-852	-119
1.03 Total antal bæltefikseringer (<i>Antal påbegyndt</i>)	5.688	4.907	5.339	4.650	3.944	3.462	3.458	4.596	-1092	1138

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021, Sundhedsdatastyrelsen

I tabel 12 ses antal personer per 100.000 borgere, hvor der har været anvendt bæltefiksering. Der ses et nationalt fald siden 2011/2012 og et fald i alle regioner.

Tabel 12. Total antal personer per 100.000 borgere, hvor der har været anvendt bæltefiksering.

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021 og Danmarks Statistik, Sundhedsdatastyrelsen

	RE-GION	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
		Løbende år	Løbende år	Løbende år	Løbende år	Løbende år	Løbende år	Løbende år	Løbende år	Løbende år	Løbende år
Total antal personer per 100.000 borgere, hvor der har været anvendt bæltefiksering.	Hele landet	34	38	36	31	29	27	24	23	22	20
	Region Hovedstaden	39	46	38	32	30	26	20	20	22	17
	Region Midtjylland	31	34	38	30	35	35	30	22	22	22
	Region Nordjylland	29	32	30	26	21	24	23	29	27	20
	Region Sjælland	30	31	30	30	26	24	24	23	17	19
	Region Syddanmark	38	40	40	35	30	28	24	28	28	28

Den regionale udvikling i anvendelsen af bæltefikseringer er vist i tabel 13. Heri fremgår det, at alle regioner siden baseline har reduceret antal personer, der bæltefikseres, samt det totale antal bæltefikseringer, fraset Region Midtjylland vedr. total antal bæltefikseringer. Region Sjælland har haft en mindre stigning i antal personer, der bæltefikseres, siden 2019/2020, mens antallet nærmest er uændret i Region Syddanmark. I alle regioner, fraset Region Nordjylland, er der siden 2019/2020 sket en stigning i det totale antal bæltefikseringer, men de regionale forskelle er store.

Tabel 13. Antal personer, der bæltefikseres og det totale antal bæltefikseringer fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Base-line	Monitorering							Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	Base-line til 2020/2021	2019/2020 til 2020/2021
1.02 Antal personer der bæltefikseres (<i>Antal berørt</i>)	Region Hovedstaden	716	564	530	457	368	363	396	311	-405	-85
	Region Midtjylland	449	389	447	449	395	294	295	288	-161	-7
	Region Nordjylland	174	150	125	143	136	171	156	120	-54	-36
	Region Sjælland	248	244	211	200	202	189	146	155	-93	9
	Region Syddanmark	477	417	365	345	296	345	339	341	-136	2
1.03 Total antal bæltefikseringer (<i>Antal påbegyndt</i>)	Region Hovedstaden	1.770	1.337	1.163	828	814	774	801	818	-952	17
	Region Midtjylland	1.639	1.239	2.298	1.823	1.530	799	938	1.829	190	891
	Region Nordjylland	593	536	555	532	324	528	441	388	-205	-53
	Region Sjælland	579	651	438	444	508	462	403	470	-109	67
	Region Syddanmark	1.107	1.144	885	1.023	768	899	875	1.091	-16	216

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021, Sundhedsdatastyrelsen

Det fremgår af tabel 14, at antallet af kortere bæltefikseringer (0-2 timer) er steget siden baseline, mens de resterende indikatorer vedr. bæltefikseringer er faldet på nationalt niveau siden baseline. Der er særligt sket en stigning siden 2019/2020 i antal bæltefikseringer på 0-2 timer. Summen af bæltefikseringstimer på over 48 timer er over halveret siden baseline.

Tabel 14. Bæltefikseringer fordelt på varighed i hele landet

INDIKATOR	Base-line	Monitorering							Udvikling	
	2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	Base-line til 2020/2021	2019/2020 til 2020/2021
1.07 Total antal bæltefikseringer 0-2 timer <i>(Antal påbegyndt)</i>	814	535	919	781	609	547	447	1.216	402	769
1.08 Total antal bæltefikseringer 2-8 timer <i>(Antal påbegyndt)</i>	1.447	1.291	1.676	1.294	1.155	931	998	1.173	-274	175
1.09 Total antal bæltefikseringer 8-24 timer <i>(Antal påbegyndt)</i>	1.899	1.715	1.708	1.601	1.327	1.185	1.250	1.468	-431	218
1.10 Total antal bæltefikseringer 24-48 timer <i>(Antal påbegyndt)</i>	746	658	511	464	411	350	334	347	-399	13
1.12 Sum af bæltefikseringstimer over 48 timers varighed <i>(Antal timer)</i>	105.874	109.748	65.168	57.491	70.414	71.061	58.630	48.369	-57.505	-10.261

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021, Sundhedsdatastyrelsen

Tabel 15 viser, at Region Hovedstaden og Region Nordjylland ligger under baseline i forhold til antallet af korte bæltefikseringer (0-2 timer), mens der særligt i Region Midtjylland og Region Syddanmark ses en stigning, særligt det seneste år. Der ses store regionale variationer.

I forhold til antallet af bæltefikseringer på 2-8 timer er der sket en reduktion siden baseline i alle regioner fraset Region Syddanmark og Region Midtjylland.

Tabel 15. Antal bæltefikseringer fordelt varighed og på regioner

INDIKATOR	REGION	Base-line	Monitorering							Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	Base-line til 2020/2021	2019/2020 til 2020/2021
1.07 Total antal bæltefikseringer 0-2 timer (Antal påbegyndt)	Region Hovedstaden	285	123	152	76	164	130	100	118	-167	18
	Region Midtjylland	276	192	530	313	305	149	130	778	502	648
	Region Nordjylland	101	67	101	147	37	135	115	82	-19	-33
	Region Sjælland	55	68	30	34	27	29	21	59	4	38
	Region Syddanmark	97	85	106	211	76	104	81	179	82	98
1.08 Total antal bæltefikseringer 2-8 timer (Antal påbegyndt)	Region Hovedstaden	501	365	296	175	164	165	174	127	-374	-47
	Region Midtjylland	443	377	866	616	595	269	329	479	36	150
	Region Nordjylland	178	149	213	156	106	170	153	137	-41	-16
	Region Sjælland	141	146	76	92	108	122	104	127	-14	23
	Region Syddanmark	184	254	225	255	182	205	238	303	119	65

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021, Sundhedsdatastyrelsen

I tabel 16 ses den regionale udvikling i mellemlange bæltefikseringer (8-24 timer), lange bæltefikseringer (24-48 timer) samt summen af bæltefikseringer over 48 timer. I alle regioner er der sket et fald siden baseline i antallet af bæltefikseringer på 8-24 timer, fraset Region Syddanmark. Region Hovedstaden, Region Syddanmark og Region Midtjylland har siden 2019/2020 haft en stigning i antallet af bæltefikseringer på 8-24 timer.

I forhold til antallet af lange bæltefikseringer med en varighed på 24-48 timer har alle regioner oplevet et fald siden baseline. I Region Nordjylland, Region Hovedstaden og Region Sjælland er der sket en stigning siden 2019/2020.

Vedrørende summen af bæltefikseringstimer over 48 timer har alle regioner et fald siden baseline. Særligt i Region Midtjylland og Region Syddanmark er der sket et markant fald siden baseline. I Region Nordjylland, Region Sjælland og Region Midtjylland er der sket en stigning i summen af bæltefikseringstimer over 48 timer siden 2019/2020

Tabel 16. Antal bæltefikseringer fordelt på varighed og regioner

INDIKATOR	REGION	Base-line	Monitorering							Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	Base-line til 2020/2021	2019/2020 til 2020/2021
1.09 Total antal bæltefikseringer 8-24 timer (Antal påbegyndt)	Region Hovedstaden	577	486	421	330	261	238	275	329	-248	54
	Region Midtjylland	547	412	633	603	440	245	331	435	-112	104
	Region Nordjylland	193	199	150	143	114	148	119	86	-107	-33
	Region Sjælland	214	228	184	200	220	188	180	177	-37	-3
	Region Syddanmark	368	390	320	325	292	366	345	441	73	96
1.10 Total antal bæltefikseringer 24-48 timer (Antal påbegyndt)	Region Hovedstaden	212	181	140	105	107	111	92	103	-109	11
	Region Midtjylland	192	126	131	140	94	66	80	71	-121	-9
	Region Nordjylland	55	56	46	42	43	33	26	46	-9	20
	Region Sjælland	88	104	75	51	63	45	37	42	-46	5
	Region Syddanmark	199	191	119	126	104	95	99	85	-114	-14

1.12 Sum af bæltefikseringstimer over 48 timers varighed (Antal timer)	Region Hovedstaden	24.728	20.774	18.137	17.809	23.343	18.322	26.339	17.228	-7.500	-9.111
	Region Midtjylland	25.173	24.366	18.681	16.911	11.822	9.105	8.293	8.639	-16.534	346
	Region Nordjylland	7.578	8.323	6.090	2.948	11.540	3.971	2.647	3.671	-3.907	1.024
	Region Sjælland	11.528	18.405	9.750	7.463	11.875	27.031	9.748	9.852	-1.676	104
	Region Syddanmark	36.867	37.879	12.510	12.361	11.834	12.632	11.603	8.979	-27.888	-2.624

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021, Sundhedsdatastyrelsen

Tabel 17 og tabel 18 viser udviklingen i anvendelsen af remme i forbindelse med tvangsfiksering på henholdsvis nationalt og regionalt niveau. På nationalt niveau (tabel 17) ses siden baseline et fald i antallet og andel af personer, hvor der bruges remme. Der ses også et fald siden 2019/2020.

Tabel 17. Personer hvor der er anvendt remme i hele landet i hele landet

INDIKATOR	Baseline	Monitorering							Udvikling	
	2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	Baseline til 2020/2021	2019/2020 til 2020/2021
2.01 Antal personer hvor der bruges remme (Antal berørt)	1.316	1.204	1.168	1.169	1.064	1.039	1.023	957	-359	-66
2.03 Andel af personer hvor der anvendes remme af antal indlagte (Antal påbegyndt)	5,1	4,5	4,5	4,5	4	3,9	3,9	3,7	-1,4	-0,2

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021 og Landspatientsregisteret LPR2 29. marts 2019 / LPR3 10. september 2021, Sundhedsdatastyrelsen.

På regionalt niveau (tabel 18) ses, at alle regioner har haft et fald i anvendelsen af remme i forbindelse med tvangsfiksering siden baseline både i antal og andele. Der er sket mindre stigninger i antal personer, hvor der bruges remme i Region Sjælland og i Region Syddanmark siden 2019/2020.

Tabel 18. Personer hvor der er anvendt remme, fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Base-line	Monitorering							Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	Base-line til 2020/2021	2019/2020 til 2020/2021
2.01 Antal personer hvor der bruges remme (Antal berørt)	Region Hovedstaden	399	371	364	339	294	268	300	249	-150	-51
	Region Midtjylland	309	268	318	344	300	233	250	224	-85	-26
	Region Nordjylland	104	85	90	103	98	130	116	89	-15	-27
	Region Sjælland	146	155	128	129	145	139	101	113	-33	12
	Region Syddanmark	372	349	295	279	245	291	280	302	-70	22
2.03 Andel af personer hvor der anvendes remme af antal indlagte (Antal påbegyndt)	Region Hovedstaden	3,9	3,7	3,6	3,5	3	2,8	3	2,6	-1,3	-0,4
	Region Midtjylland	6,7	5,4	6,6	7,2	6,1	4,8	5,1	4,4	-2,3	-0,7
	Region Nordjylland	4,7	3,8	4,4	4,7	4,7	5,9	5,2	3,9	-0,8	-1,3
	Region Sjælland	4,1	4,3	3,6	3,5	3,8	3,5	2,4	2,8	-1,3	0,4
	Region Syddanmark	6,4	5,8	4,9	4,6	4	4,6	4,6	5,3	-1,1	0,7

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021 og Landspatientsregisteret LPR2 29. marts 2019 / LPR3 10. september 2021, Sundhedsdatastyrelsen

5.2. Personer udsat for én eller flere tvangsforanstaltninger

I opgørelsen af tvangsforanstaltninger inkluderes al tvang, og der skelnes ikke mellem tvangsformer. Eksempelvis sidestilles bæltefiksering med skærmning i opgørelsen af denne indikator. Indikatoren medtages for at kunne følge udviklingen i den samlede brug af tvang. Først kommenteres udviklingen for voksne og dernæst for børn og unge

Tabel 19 viser de nationale og regionale tal for voksne samt per 100.000 borgere i regionen der berøres af tvang. På nationalt plan er der sket en stigning i antal og andele siden baseline, men et fald siden 2019/2020. Region Nordjylland, Region Syddanmark og Region Sjælland har haft en stigning siden baseline. Der ses et fald siden 2019/2020 i antal voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i alle regioner, fraset Region Nordjylland.

Ved antal voksne per 100.000 borgere, der berøres af tvang, ses et nationalt fald siden baseline. Regionalt ses et fald i Region Hovedstaden og Region Midtjylland siden baseline. Der ses et fald i alle regioner det seneste år, fraset Region Nordjylland, hvor der ses en mindre stigning.

Tabel 19. Voksne berørt af tvangsforanstaltninger i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Base-line	Monitorering							Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	Base-line til 2020/2021	2019/2020 til 2020/2021
9.04 Antal voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger (Antal berørt)	Hele landet	5.633	5.796	5.581	5.793	5.913	5.857	5.963	5.705	72	-258
	Region Hovedstaden	2.232	2.284	2.234	2.216	2.167	2.146	2.226	2.134	-98	-92
	Region Midtjylland	1.153	1.167	1.174	1.218	1.279	1.157	1.200	1.132	-21	-68
	Region Nordjylland	487	524	469	542	548	568	572	582	95	10
	Region Sjælland	691	728	702	758	787	839	833	778	87	-55
	Region Syddanmark	1.163	1.197	1.124	1.173	1.258	1.278	1.286	1.223	60	-63
9.05 Andel af voksne berørt af en eller flere tvangs-	Hele landet	22,7	23,1	22,6	23,5	23,7	23,4	23,8	23,3	0,6	-0,5
	Region Hovedstaden	23,1	23,8	23,2	24,2	23,1	23,4	23,9	23,7	0,6	-0,2
	Region Midtjylland	26,2	25,1	25,7	26,9	27,6	24,9	26	23,7	-2,5	-2,3

foranstaltninger i forhold til antal indlagte (Andel i pct.)	Region Nordjylland	23	24,3	24,2	26,4	27,6	26,9	26,6	27,2	4,2	0,6
	Region Sjælland	20,5	21,7	21,3	21,8	22,1	22,7	21,2	20,4	-0,1	-0,8
	Region Syddanmark	20,9	20,8	19,5	20	21,5	21,3	22,3	22,9	2	0,6

9.06 Antal voksne (Antal per 100.000)	Hele landet	129	130	124	127	129	127	128	122	-7	-6
	Region Hovedstaden	164	163	158	155	150	147	151	144	-20	-7
	Region Midtjylland	117	116	116	119	124	111	114	107	-10	-7
	Region Nordjylland	106	113	100	115	116	120	120	122	16	2
	Region Sjælland	108	112	107	114	118	125	124	115	7	-9
	Region Syddanmark	124	126	117	121	130	131	131	125	1	-7

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021 og Landspatientsregisteret LPR2 29. marts 2019 / LPR3 10. september 2021, Sundhedsdatastyrelsen

Tabel 20 viser den nationale og regionale udvikling i antallet af børn og unge, der berøres af en eller flere tvangsforanstaltninger. Nationalt set er antal børn og unge 0-17 år berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger per 100.000 borgere faldet med 18 siden 2015/2016. Totalt antal børn og unge, der er berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger er steget med 44 siden 2019/2020.

Det fremgår af tabellen, at 207 børn og unge er blevet berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i 2020/2021. Af de børn og unge, som blev berørt af tvang, var 118 børn og unge under 15 år. For 26 børn og unge under 15 år blev tvangen udført uden forældresamtykke og var derfor tvang i psykiatrilovens forstand. For 104 børn og unge under 15 år blev tvangsforanstaltningen udført med forældresamtykke, og der var således tale om magtanvendelse og ikke tvang i psykiatrilovens forstand.⁵

I Tabel 20 fremgår det også, at der er sket et mindre fald i alle regioner fraset Region Hovedstaden og Region Syddanmark hvor tallet stort set er stagneret, i antallet af børn og unge berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger siden 2015/2016. Andelen af børn og

⁵ Nogle patienter bliver udsat for flere former for tvang, og vil derfor fremgå flere steder. Det vil derfor ikke være retvisende at summere på tallene eller lave disse til andele. Tallene kan ses i baggrundsoplysninger.

unge, der er berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i forhold til antal indlagte, er faldet nationalt og i alle regioner siden baseline. Men der ses en mindre stigning nationalt siden 2019/2020, hvor der også ses en stigning i Region Midtjylland Region Sjælland og Region Syddanmark.

Tabel 20. Børn og unge under 18 år berørt af tvangsforanstaltninger i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline		Monitorering						Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2015/2016 til 2020/2021	2019/2020 til 2020/2021
9.01 Antal af børn og unge under 18 berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger (Antal berørt)	Hele landet	243	286	325	362	317	292	263	307	-18	44
	Region Hovedstaden	107	119	105	109	123	106	105	109	4	4
	Region Midtjylland	51	70	79	78	75	73	46	64	-15	18
	Region Nordjylland	19	12	27	27	29	21	18	14	-13	-4
	Region Sjælland	40	53	73	97	42	50	51	67	-6	16
	Region Syddanmark	37	46	60	66	57	59	53	64	4	11
9.02 Andel af børn og unge 0-17 år berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i forhold til antal indlagte (Andel i pct.)	Hele landet	19,3	19,9	23,3	27,7	21,9	20,2	17,7	18,8	-4,5	1,1
	Region Hovedstaden	23,8	23,5	22	23	21,4	18,8	17,6	17	-5	-0,6
	Region Midtjylland	21,6	22,7	27	29,4	26,3	28,2	17,8	23,2	-3,8	5,4
	Region Nordjylland	13,7	12,9	23,5	22,1	24,8	18,6	17,6	10,2	-13,3	-7,4
	Region Sjælland	16,9	21	29,8	42,4	18,4	21,8	21,4	24,6	-5,2	3,2

	Region Syddanmark	16,3	15,1	20,1	26,4	21,3	19	16,7	19	-1,1	2,3
9.03 Antal børn og unge 0-17 år berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger per 100.000 borgere i regionen (Antal per 100.000)	Hele landet	20	24	28	31	27	25	23	27	-1	4
	Region Hovedstaden	30	33	29	30	34	29	29	30	1	1
	Region Midtjylland	18	25	29	29	27	27	17	24	-5	7
	Region Nordjylland	15	10	23	23	25	18	16	12	-11	-4
	Region Sjælland	23	31	44	58	25	30	31	41	-2	10
	Region Syddanmark	14	18	24	27	23	24	22	27	3	5

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021 og Landspatientsregisteret LPR2 29. marts 2019 / LPR3 10. september 2021, Sundhedsdatastyrelsen og Danmarks Statistik

5.3. Øvrige indikatorer med relevans for monitoreringen af tvang

I det følgende beskrives udviklingen inden for en række andre tvangsforanstaltninger med relevans for monitoreringen af tvang. Det drejer sig om tvangsmedicinering, tvangsindlæggelse og tvangstilbageholdelse⁶.

5.3.1. Anvendelse af tvangsmedicinering

I tabel 21 fremgår den nationale og regionale udvikling i anvendelsen af tvangsmedicinering. Tvangsmedicinering omfatter *ikke* akut beroligende medicin med tvang.

I tabellen fremgår det, at alle regioner siden baseline har haft en stigning i antal og en mindre stigning andelen af personer, der tvangsmedicineres. Vedrørende antal personer der tvangsmedicineres siden 2019/2020, ses en stigning i Region Midtjylland og en lille stigning i Region Syddanmark, mens Region Hovedstaden, Region Nordjylland og Region Sjælland har haft et mindre fald i antal patienter, der tvangsmedicineres siden 2019/2020.

⁶ Indikatorerne tvangsindlæggelse og tvangstilbageholdelse udgjorde i tidligere opgørelser indikatoren frihedsberøvelse, men blev fra og med årsopgørelsen for 2016 opgjort som to separate indikatorer.

Tabel 21. Personer der tvangsmedicineres i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline		Monitorering						Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	Baseline til 2020/2021	2019/2020 til 2020/2021
6.01 Antal personer der tvangsmedicineres (omfatter ikke akut beroligende) (Antal berørt)	Hele landet	667	721	760	815	856	839	795	793	126	-2
	Region Hovedstaden	300	356	379	389	394	385	330	321	21	-9
	Region Midtjylland	133	111	125	145	160	128	145	160	27	15
	Region Nordjylland	57	77	74	85	83	74	71	67	10	-4
	Region Sjælland	78	82	79	95	102	108	111	102	24	-9
	Region Syddanmark	102	99	108	107	127	150	144	146	44	2
6.02 Andelen af personer der tvangsmedicineres af antal indlagte (Andel i pct.)	Hele landet	2,6	2,7	2,9	3,1	3,3	3,2	3	3	0,4	0
	Region Hovedstaden	3	3,5	3,8	4	4	4	3,3	3,3	0,3	0
	Region Midtjylland	2,9	2,2	2,6	3	3,3	2,6	3	3,2	0,3	0,2
	Region Nordjylland	2,5	3,4	3,6	3,9	4	3,3	3,2	2,9	0,4	-0,3
	Region Sjælland	2,1	2,3	2,2	2,6	2,7	2,8	2,7	2,5	0,4	-0,2
	Region Syddanmark	1,8	1,6	1,8	1,8	2,1	2,4	2,4	2,6	0,8	0,2

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021 og Landspatientsregisteret LPR2 29. marts 2019 / LPR3 10. september 2021, Sundhedsdatastyrelsen

I tabel 22 ses total antal personer per 100.000 borgere, hvor der har været anvendt tvangsmedicinering. Der ses en stigning nationalt og i alle regioner fra 2011/2012 til 2020/2021.

Tabel 22. Total antal personer per 100.000 borgere, hvor der har været anvendt tvangsmedicinering

	RE- GION	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021
		Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år	Lø- bende år
Total antal personer per 100.000 borgere, hvor der har været anvendt tvangsmedicinering.	Hele landet	11	12	13	13	13	14	15	15	14	14
	Region Hovedstaden	16	18	20	20	21	22	22	21	18	17
	Region Midtjylland	10	11	10	9	10	11	12	10	11	12
	Region Nordjylland	10	8	11	13	13	15	14	13	12	11
	Region Sjælland	8	11	11	10	10	11	12	13	13	12
	Region Syddanmark	9	8	8	8	9	9	10	12	12	12

Kilde: Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021 og Danmarks Statistik, Sundhedsdatastyrelsen

5.3.2. Anvendelse af tvangsindlæggelse og tvangstilbageholdelse

Frihedsberøvelse opgøres som henholdsvis tvangsindlæggelse og tvangstilbageholdelse. Nedenfor kommenteres først udviklingen for voksne og dernæst udviklingen for børn og unge.

Tabel 23 viser den nationale og regionale udvikling i antallet og andelen af voksne der tvangsindlægges, samt antal voksne der tvangsindlægges per 100.000 borgere. Antallet af voksne og antal voksne per 100.000 borgere der tvangsindlægges, er nationalt set og i alle regioner, bortset fra Region Hovedstaden, højere end ved baseline. Flere regioner har haft et fald i antal voksne der tvangsindlægges siden 2019/2020, bortset fra Region

Nordjylland og Region Syddanmark hvor tallet er stagneret. Andel af voksne der tvangsindlægges, i forhold til antal indlagte, er stagneret nationalt i forhold til 2019/2020, og det er næsten det samme billede på tværs af regionerne. Region Midtjylland har her det største fald.

Tabel 23. Voksne der tvangsindlægges i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	RE-GION	Base-line	Monitorering							Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	Base-line til 2020/2021	2019/2020 til 2020/2021
7.04 Antal voksne der tvangsindlægges (Antal berørt)	Hele landet	2.872	3.100	3.057	3.171	3.176	3.180	3.278	3.203	331	-75
	Region Hovedstaden	1.098	1.159	1.135	1.121	1.042	1.050	1.089	1.042	-56	-47
	Region Midtjylland	545	618	619	663	697	638	696	670	125	-26
	Region Nordjylland	240	247	241	283	255	312	327	327	87	0
	Region Sjælland	361	383	398	427	464	453	463	452	91	-11
	Region Syddanmark	649	721	700	715	750	773	759	762	113	3
7.05 Andel af voksne der tvangsindlægges i forhold til antal indlagte (Andel i pct.)	Hele landet	11,6	12,3	12,4	12,9	12,7	12,7	13,1	13,1	1,5	0
	Region Hovedstaden	11,3	12,1	11,8	12,2	11,1	11,4	11,7	11,6	0,3	-0,1
	Region Midtjylland	12,4	13,3	13,6	14,6	15,1	13,7	15,1	14	1,6	-1,1
	Region Nordjylland	11,4	11,4	12,4	13,8	12,9	14,8	15,2	15,3	3,9	0,1

	Region Sjælland	10,7	11,4	12,1	12,3	13	12,2	11,8	11,9	1,2	0,1
	Region Syddanmark	11,7	12,5	12,2	12,2	12,8	12,9	13,2	14,2	2,5	1
7.06 Antal voksne der tvangsindlægges per 100.000 borgere i regionen (Antal per 100.000)	Hele landet	66	69	68	70	69	69	70	69	3	-2
	Region Hovedstaden	81	83	80	78	72	72	74	70	-10	-3
	Region Midtjylland	55	62	61	65	67	61	66	63	8	-3
	Region Nordjylland	52	53	52	60	54	66	69	69	16	0
	Region Sjælland	56	59	61	64	70	68	69	67	11	-2
	Region Syddanmark	69	76	73	74	77	79	77	78	9	0

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021 og Landspatientsregisteret LPR2 29. marts 2019 / LPR3 10. september 2021 og Danmarks Statistik, Sundhedsdatastyrelsen.

Tabel 24 viser den nationale og regionale udvikling i tvangstilbageholdelse af voksne. Nationalt ses et fald for antal voksne der tvangstilbageholdes, både siden baseline og særligt siden 2019/2020. Andele voksne der tvangstilbageholdes er stort set stagneret, både nationalt og regionalt siden baseline. Antal voksne der tvangstilbageholdes per 100.000 borgere i regionen er faldet nationalt siden baseline og siden 2019/2020. Der ses et særligt fald hos Region Midtjylland i antal voksne der tvangstilbageholdes per 100.000 borgere siden baseline.

Tabel 24. Voksne der tvangstilbageholdes i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Base-line	Monitorering							Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	Base-line til 2020/2021	2019/2020 til 2020/2021
8.04 Antal voksne der tvangstilbageholdes (Antal berørt)	Hele landet	2.345	2.472	2.334	2.386	2.459	2.437	2.417	2.321	-24	-96
	Region Hovedstaden	969	1.060	1.037	1.056	1.015	1.043	1.016	1.028	59	12
	Region Midtjylland	470	420	454	438	475	423	422	370	-100	-52
	Region Nordjylland	209	264	218	232	232	221	219	248	39	29
	Region Sjælland	286	307	248	257	281	296	308	261	-25	-47
	Region Syddanmark	442	457	418	442	490	490	491	454	12	-37
8.05 Andel af voksne der tvangstilbageholdes i forhold til antal indlagte (Andel i pct.)	Hele landet	9,5	9,8	9,4	9,7	9,9	9,7	9,6	9,5	0	-0,1
	Region Hovedstaden	10	11	10,8	11,5	10,8	11,4	10,9	11,4	1,4	0,5
	Region Midtjylland	10,7	9	10	9,7	10,3	9,1	9,2	7,7	-3	-1,5
	Region Nordjylland	9,9	12,2	11,2	11,3	11,7	10,5	10,2	11,6	1,7	1,4
	Region Sjælland	8,5	9,2	7,5	7,4	7,9	8	7,8	6,8	-1,7	-1
	Region Syddanmark	8	7,9	7,3	7,6	8,4	8,2	8,5	8,5	0,5	0
8.06 Antal voksne der	Hele landet	54	55	52	52	54	53	52	50	-4	-2

tvangstilbageholdes per 100.000 borgere i regionen <i>(Antal per 100.000)</i>	Region Hovedstaden	71	76	73	74	70	71	69	69	-2	1
	Region Midtjylland	48	42	45	43	46	41	40	35	-13	-5
	Region Nordjylland	46	57	47	49	49	47	46	52	7	6
	Region Sjælland	45	47	38	39	42	44	46	39	-6	-7
	Region Syddanmark	47	48	44	46	50	50	50	46	-1	-4

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021 og Landspatientsregisteret LPR2 29. marts 2019 / LPR3 10. september 2021 og Danmarks Statistik, Sundhedsdatastyrelsen

Tabel 25 viser udviklingen for tvangsindlæggelser for børn og unge. Nationalt er antallet af børn og unge, der tvangsindlægges højere end i 2015/2016, mens andelen nærmest er stagneret. Børn og unge der tvangsindlægges per 100.000 borgere er steget nationalt siden 2015/2016. Der er i Region Hovedstaden sket et fald i antallet af børn og unge, der tvangsindlægges siden 2019/2020. Det skal bemærkes, at det samlede antal tvangsindlæggelser hos børn er relativt lavt i 2020/2021 (i alt 149 børn og unge), hvilket bør indtages i vurderingen af resultaterne.

Tabel 25. Børn og unge under 18 år der tvangsindlægges i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Base-line	Monitorering							Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2015/2016 til 2020/2021	2019/2020 til 2020/2021
7.01 Antal børn og unge under 18 der tvangsindlægges <i>(Antal berørt)</i>	Hele landet	103	125	133	166	161	144	145	149	16	4
	Region Hovedstaden	37	43	37	50	55	43	54	38	1	-16
	Region Midtjylland	23	34	36	38	28	40	30	38	2	8
	Region Nordjylland	8	5	12	15	14	12	9	8	-4	-1

	Region Sjælland	16	21	23	30	28	24	25	31	8	6
	Region Syddanmark	22	25	33	40	40	31	34	36	3	2
7.02 Andel af børn og unge under 18 der tvangsindlægges i forhold til antal indlagte (Andel i pct.)	Hele landet	8,2	8,7	9,5	12,7	11,1	10	9,8	9,1	-0,4	-0,7
	Region Hovedstaden	8,1	8,5	7,8	10,6	9,6	7,6	9	5,9	-1,9	-3,1
	Region Midtjylland	9,8	11	12,3	14,3	9,8	15,4	11,6	13,8	1,5	2,2
	Region Nordjylland	5,5	5,4	10,4	12,3	12	10,6	8,8	5,8	-4,6	-3
	Region Sjælland	6,7	8,3	9,4	13,1	12,3	10,5	10,5	11,4	2	0,9
	Region Syddanmark	9,8	8,2	11	16	14,9	10	10,7	10,7	-0,3	0
7.03 Antal børn og unge 0-17 år der tvangsindlægges per 100.000 borgere i regionen (Antal per 100.000)	Hele landet	9	11	11	14	14	12	13	13	2	0
	Region Hovedstaden	10	12	10	14	15	12	15	10	0	-4
	Region Midtjylland	8	12	13	14	10	15	11	14	1	3
	Region Nordjylland	6	4	10	13	12	11	8	7	-3	-1
	Region Sjælland	9	12	14	18	17	15	15	19	5	4
	Region Syddanmark	9	10	13	16	16	13	14	15	2	1

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021 og Landspatientsregisteret LPR2 29. marts 2019 / LPR3 10. september 2021 og Danmarks Statistik, Sundhedsdatastyrelsen

Tabel 26 viser udviklingen i tvangstilbageholdelser for børn og unge. Nationalt er antallet af tvangstilbageholdelser blandt børn og unge steget siden 2015/2016. I alle regioner er der sket en stigning siden 2019/2020, fraset Region Nordjylland.

Antal tvangsindlæggelser per 100.000 børn og unge ses en lille stigning siden 2015/2016 og siden 2020/2021.

Det skal også her bemærkes, at det samlede antal tvangstilbageholdelser er meget lavt i 2020/2021 (i alt 112 tilfælde), hvorfor der også her må tages forbehold i vurderingen.

Tabel 26. Antal og andel børn og unge under 18 år der tvangstilbageholdes i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	RE-GION	Base-line	Monitorering							Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2015/2016 til 2020/2021	2019/2020 til 2020/2021
8.01 Antal børn og unge under 18 år der tvangstilbageholdes (Antal berørt)	Hele landet	83	103	107	93	95	98	86	112	5	26
	Region Hovedstaden	37	43	44	28	38	34	32	45	1	13
	Region Midtjylland	15	25	20	15	15	14	16	21	1	5
	Region Nordjylland	7	4	8	7	12	13	5	2	-6	-3
	Region Sjælland	15	13	19	22	12	12	16	19	0	3
	Region Syddanmark	11	20	20	26	20	28	19	29	9	10
8.02 Andel af børn og unge under 18 år der tvangstilbageholdes i forhold til antal indlagte (Andel i pct.)	Hele landet	6,6	7,2	7,7	7,1	6,6	6,8	5,8	6,9	-0,8	1,1
	Region Hovedstaden	8,1	8,5	9,2	5,9	6,6	6	5,4	7	-2,2	1,6
	Region Midtjylland	6,3	8,1	6,8	5,7	5,3	5,4	6,2	7,6	0,8	1,4
	Region Nordjylland	5,1	4,3	7	5,7	10,3	11,5	4,9	1,5	-5,5	-3,4
	Region Sjælland	6,5	5,2	7,8	9,6	5,3	5,2	6,7	7	-0,8	0,3
	Region Syddanmark	4,7	6,6	6,7	10,4	7,5	9	6	8,6	1,9	2,6
8.03 Antal børn og unge 0-17 år der tvangstilbageholdes per 100.000 borgere i regionen	Hele landet	7	9	9	8	8	8	7	10	1	2
	Region Hovedstaden	10	12	12	8	10	9	9	12	0	4
	Region Midtjylland	5	9	7	6	6	5	6	8	1	2

<i>(Antal per 100.000)</i>	Region Nordjylland	6	3	7	6	11	11	4	2	-5	-3
	Region Sjælland	9	8	11	13	7	7	10	12	0	2
	Region Syddanmark	4	8	8	11	8	11	8	12	4	4

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 12. oktober 2021 og Landspatientsregisteret LPR2 29. marts 2019 / LPR3 10. september 2021 og Danmarks statistik, Sundhedsdatastyrelsen

Bilagsfortegnelse

- Bilag 1:** *Notat vedrørende Sundhedsstyrelsens kommentering af tvangsmonitoreringen i psykiatrien.* Heri findes ligeledes en vejledning til Sundhedsstyrelsens kommentering.
- Bilag 2:** *Oversigt over tvangsformer.* Heri ses en oversigt over og beskrivelse af de tvangsformer, der vedrører den løbende monitorering af tvang i psykiatrien i henhold til psykiatriloven.
- Bilag 3:** *Dokumentation af indikatorer for tvang i psykiatrien.* Heri ses en beskrivelse og dokumentation af anvendelsen af indikatorer for tvang med henblik på at opnå målsætningen om halvering af brugen af tvang inden udgangen af 2020.
- Bilag 4:** *Baggrundstabeller til monitoreringen af tvang i psykiatrien 2020-2021.* Heri ses en samlet oversigt over tabellerne for monitoreringen.

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

www.sst.dk

Sundhed for alle ♥ + ●